

Kryštof Drnek

Praha a její logistické zázemí. Proměny města a jeho technických sítí v letech 1913-1952

Abstrakt

Práce se zabývá vztahem mezi Prahou jako městem a vodovodní, kanalizační, plynárenskou a elektrifikační sítí. Struktura kapitol a jednotlivých částí je řazena tak, aby odrážela intuitivní strukturu, ale i dobové a logické chápání jednotlivých struktur. Nejprve je stručně podána historie vývoje města samotného v dané epoše – jsou nastíněna politická a hospodářská měřítká, která určovala lokální vývoj metropole i vývoj jednotlivých sítí. Následují kapitoly o samotných technických sítích, které za sebe řadí vodovody, kanalizaci, plynárenskou síť a nakonec elektrifikaci. Práce postupuje podle měřítek užitých pro dělení obecního majetku z roku 1926. Zatímco vodovody a kanalizace patří do skupiny vytvořené podle potřeby, významu a účelu, plyn a elektřina jsou součástí skupiny vytvořené dle hospodářské výnosnosti.

Na závěr jednotlivých kapitol je zařazeno stručné shrnutí vývoje města a jednotlivých sítí, sdružených do dvou vzájemně souvisejících skupin – vodovody s kanalizací a plyn spolu s elektřinou. Popsané dvojice inženýrských sítí ve svém stavebním vývoji ponejvíce ovlivňovaly sebe navzájem. Na druhou dvojici měly jen nepatrný vliv a v podobě drobných utilitaristických detailů (např. odkanalizování plynárny v Michli, zavedení vodovodu do holešovické elektrárny, zavedení elektřiny do čistící stanice v Bubenči atd.), které však vývoj daného odvětví nepodmiňovaly ze své podstaty.

Časové vymezení práce je stanoveno tak, aby odráželo technicko-politický vývoj města i jeho sítí. Rok 1913 je určen jako výchozí bod pro shrnutí dosavadního předválečného vývoje za trvání monarchie a pro většinu sítí znamenal i dokončení řady stavebních projektů, ovlivňujících město. Práce se ovšem věnuje situaci i před tímto rokem, aby bylo možné detailněji vysvětlit výslednou předválečnou situaci. Oproti tomu rok 1952 byl stanoven jako cílový bod, kdy je již ukončena poválečná reforma a renovace objektů a vybavení jednotlivých subjektů, ale ještě není přikročeno k dalekosáhlým změnám, signifikantním pro 50. léta a pozdější dobu.

Hlavní pozornost je věnována meziválečnému období, kdy v oblasti výstavby a vývoje panoval relativní klid a navenek pouze docházelo k udržování daného *statu quo*. V tomto období přesto dochází k rozsáhlým zásahům do městského technického zázemí ať už správnými reformami či dokončením předpřevratového vývoje. Stejně tak je to období nekončícího technického vývoje a hledání nových směrů ve zlepšování dosavadního, náhle nedostatečného, stavu. Je to také doba pokračujících odborných debat a dlouhodobé snahy o lepší fungování městských služeb.

Jako pramenná základna sloužila především dobová odborná literatura ale i tehdejší odborné časopisy, kde se hojně objevovala veřejná diskuze o daných problémech. Věstníky hlavního města Prahy naopak posloužily jako výchozí bod pro přehled o jednání jednotlivých odborných komisí a zdroj znalostí o informacích, které se oficiální cestou dostaly mezi laickou veřejnost.